

[Avaleht](#) > ... > [Kohtuasja Algamine](#) > [Kus Ja Kuidas?](#) > [Kulud](#) > Bulgaria

Kulud

Sisu koostaja:

Bulgaaria

Bulgaaria

Sellel lehel on esitatud teave kohtumenetluse kulude kohta Bulgaarias.

Õigusvaldkonna ametikohtade tasustamist reguleeriv õigusraamistik

Advokaadid

[Advokatuuriseadus \(Zakon za advokaturata\):](#)

Artikkel 36 1) Advokaatidel (*advokat*) ja teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaatidel on õigus saada tasu oma töö eest.

2) Tasu määratakse kindlaks advokaadi või teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaadi ja kliendi vahel sõlmitud lepingus. Tasu suurus peab olema mõistlik ja põhjendatud ning see ei tohi olla väiksem kui tasu, mis on ette nähtud kõrgeima advokatuurinõukogu (*Visshiya advokatski savet*) määrusega asjaomase töö liigi eest.

3) Kui lepingut ei ole sõlmitud, määrab kõrgeim advokatuurinõukogu advokaadi, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaadi või kliendi taotluse korral kindlaks tasu, mis tuleb maksta kõrgeima advokatuurinõukogu määruse kohaselt.

4) Tasu võib määrata absoluutarvudes ja/või protsendina summast, mille kohus võib sõltuvalt menetluse tulemusest välja mõista. Sellega välistatakse kaitsetasu kriminaalasjades ja mittevaralise huviga tsiviilasjades.

Artikkel 38 1) Advokaadid ja teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaadid võivad pakkuda tasuta õigusnõustamist ja abi:

1. isikutele, kellel on õigus ülalpidamisele;
2. finantsraskustes olevatele isikutele;
3. lähedastele või laiendatud perekonna liikmetele või teisele õigusala töötajale.

2) Lõikes 1 osutatud juhtudel, kui kohtukulud mõistetakse välja vastaspoolelt, on advokaadil või teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaadil õigus tasule. Kohus määrab kindlaks tasu suuruse, mis ei tohi olla väiksem artikli 36 lõikes 2 osutatud määruses sätestatust, ja mõistab selle välja teiselt poolelt.

Tasu määratakse kindlaks vastavalt kõrgeima advokatuurinõukogu [määruse nr 1/2004 \(advokaatide miinimumtasu kohta\)](#) artikli 36 lõikele 6.

Il jagu

Tasud nõustamise, konsultatsioonide, dokumentide ja lepingute koostamise eest

Artikkel 6 1) Nõustamis-, konsultatsiooni- ning dokumentide ja lepingute koostamise tasu on järgmine:

1. suulise nõustamise, ilma advokaadi osaluseta toimunud vahendusmenetlusega seotud konsultatsioonide ning kohtult ja haldusasutustelt jne teabe saamise korral – 100 leevi;
2. kirjaliku konsultatsiooni korral – 200 leevi;

3. küsimuse läbivaatamise ja selle kohta arvamuse esitamise korral – 450 leevi;
4. prokuratuurile, politseile ning kesk- või kohaliku omavalitsuse asutustele esitatud kaebuste ja aruannete korral – 200 leevi;
5. notariaalsete kutsete, pärandi vastuvõtmise või sellest keeldumise taotluste, notariaalraamatusse kantavate dokumentide koostamise, võla kustutamise taotluste ja muude taotluste korral – 200 leevi;
6. Bulgaaria kodakondsusest loobumise või selle taastamise taotluste korral – 450 leevi;
7. testamendi koostamise korral – 300 leevi;
8. järgmiste dokumentide koostamise ja järgmiste toimingute korral: kirjalikud lepingud, omandiõigusega seotud dokumendid, müük, vahetus, kingitused, hüpoteegid, hoonestusõiguse võõrandamise lepingud ja servituudid, kohtuvälised kokkulepped, sealhulgas vahendusmenetluse käigus ilma advokaadi osaluseta saavutatud kokkulepete koostamine ning asjaomase lepingu või dokumendi väärtusel põhineva tehingu asjaolude kontrollimine ja aruannete koostamine:
  1. kui varaline huvi ei ületa 1 000 leevi – 250 leevi;
  2. kui varaline huvi jääb vahemikku 1 000 kuni 10 000 leevi – 250 leevi pluss 3 % summast, mis ületab 1 000 leevi;
  3. kui varaline huvi jääb vahemikku 10 000 kuni 100 000 leevi – 500 leevi pluss 2 % summast, mis ületab 10 000 leevi;
  4. kui varaline huvi jääb vahemikku 100 000 leevi kuni 1 000 000 leevi – 2 300 leevi pluss 1 % summast, mis ületab 100 000 leevi;
  5. kui varaline huvi ületab 1 000 000 leevi – 11 300 leevi pluss 0,5 % summast, mis ületab 1 000 000 leevi;
9. dokumentide ja taotluste koostamise korral asjaolude registreerimiseks ning toimingute kandeks, mis puudutavad:
  1. eraettevõtjaid – 250 leevi;
  2. täisühinguid – 300 leevi;
  3. usaldusühinguid – 400 leevi;
  4. aktsiaseltsi – 500 leevi;
  5. piiratud vastutusega äriühinguid – 1 000 leevi;
  6. ühistuid – 750 leevi;
  7. elamuühistuid – 750 leevi;
  8. sihtasutusi ja mittetulundusühinguid – 600 leevi;
10. tasu dokumentide esitamise eest asjaolude registreerimiseks ja toimingute kandeks asjakohastesse registritesse ilma dokumente koostamata on pool punktis 9 nimetatud tasust;
11. käimasoleva õigusteenuse osutamise eest juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtjaga sõlmitud lepingu alusel – 800 leevi kuus, vastava juriidilise isiku või eraettevõtja nimel kohtusse ilmumise eest lisandub eraldi tasu advokaadile;
12. tunnitasu alusel konsultatsioonide korral – 120 leevi;
13. advokaadile advokatuuriseaduse artikli 32 kohaselt kliendiga seotud või tema õiguste ja seaduslike huvide kaitseks üle antud dokumentide koopiade tõendamise korral – esimese lehekülje eest 3 leevi ja iga järgmise lehekülje eest 2 leevi;
14. riigihangete seaduse (*Zakon za obshtestvenite porachki*) kohases menetluses osalemise dokumentide koostamiseks, riigivaraseaduse (*Zakona za darzhavnata sobstvenost*), kohaliku omavalitsuse omandi seaduse (*Zakona za obshtinskata sobstvenost*) või kontsessiooniseaduse (*Zakona za kontsesiite*) kohaste pakkumis- ja konkursidokumentide koostamiseks määratakse advokaadi tasu artikli 6 lõike 1 punktis 8 ettenähtud korras, lähtudes väljakuulutatud menetluse maksumusest, kuid see ei tohi olla väiksem kui 2 000 leevi.

2) Lõikes 1 nimetatud tasu suurendatakse poole võrra, kui tasuta õigusabi antakse võõrkeeles. Kui dokumendid on koostatud eri keeltes, maksab klient lõikes 1 nimetatud summa eraldi iga keele eest, milles dokumendid on koostatud.

3) Lõigetes 1 ja 2 nimetatud tasu kahekordistatakse hädaolukorras või puhkepäeval antava tasuta õigusabi eest.

III jagu

Tsiviil- ja haldusmenetluse tasud ühes kohtuastmes

Artikkel 7 1) Tsviilasjades õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu on järgmine:

1. koondamise kehtetuks tunnistamise ja tööle ennistamise menetluse korral ei tohi tasu olla väiksem kui miinimumkuupalk, mis kehtis Bulgaarias tasuta õigusabi lepingu sõlmimise ajal või ajal, mil tasu artikli 2 kohaselt kindlaks määrati;
2. abielu lõpetamise korral kohtumenetluses – 1 200 leevi ja vastastikusel kokkuleppel abielulahutuse korral 800 leevi. Viimasel juhul kohaldatakse ka lõiget 4, kui on vaja koostada abikaasade varasuhte lõpetamisega seotud kokkulepe;
3. isadusõiguste ja isaduse vaidlustamisega seotud hagide korral – 1 200 leevi;
4. muude mitterahaliste hagide korral – 1 000 leevi;
5. vaidlusteta menetluse ja tõendite säilitamise menetluse korral – 750 leevi;
6. ülalpidamise kohtuasja korral – 500 leevi;
7. eraõiguslike isikute esitatud hagide korral – üks kolmandik vaidluse lahendamise miinimumsummast ühes kohtuastmes, sõltuvalt reguleerimisest ja kasust poolele, kuid mitte väiksem kui artiklis 11 sätestatud summa, ning kui hagi on esitatud menetluse peatamise otsuse peale, pool ühes kohtuastmes vaidluse lahendamiseks ette nähtud miinimumsummast, kuid mitte väiksem kui artiklis 11 sätestatud summa;
8. (uus Bulgaaria ametlikus väljaandes (Bulgaaria ametlik väljaanne nr 28/2014; tunnistatud kehtetuks kõrgeima halduskohtu (*Varhoven administrativen sad*) 3. oktoobri 2019. aasta otsusega nr 13 062 ja 8. mai 2020. aasta otsusega nr 5 419 – Bulgaaria ametlik väljaanne nr 45/2020, mis jõustus 15. mail 2020);
9. õiguslikuks esindamiseks, kaitsmiseks ja abistamiseks teovõimetuks tunnistamise korral – 1 000 leevi;
10. **äriseaduse** (*Targovskiya zakon*) kohaste menetluste korral, mis käsitlevad osanike või aktsionäride poolt äriühingu vastu esitatud hagnosisid, liikmeõiguste kaitse nõuete korral, **mittetulunduslike juriidiliste isikute seaduse** (*Zakona za yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*), **ühistute seaduse** (*Zakon za kooperatsiite*), **äriregistri ja mittetulunduslike juriidiliste isikute registri seaduse** (*Zakona za targovskiya registar i registara na yuridicheskite litsa s nestopanska tsel*) kohaste menetluste korral ja **BULSTATi registriseaduse** (*Zakona za registar BULSTAT*) ning muude seaduste ja nendega seotud kannete alusel registreerimisega seotud menetluste korral – 1 250 leevi.

2) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu asjades, milles on teadaolev varaline huvi, on järgmine:

1. kui varaline huvi on kuni 1 000 leevi – 400 leevi;
2. kui varaline huvi jääb vahemikku 1 000 kuni 10 000 leevi – 400 leevi pluss 10 % summast, mis ületab 1 000 leevi;
3. kui varaline huvi jääb vahemikku 10 000 kuni 25 000 leevi – 1 300 leevi pluss 9 % summast, mis ületab 10 000 leevi;
4. kui varaline huvi jääb vahemikku 25 000 kuni 100 000 leevi – 2 650 leevi pluss 8 % summast, mis ületab 25 000 leevi;
5. kui varaline huvi jääb vahemikku 100 000 kuni 500 000 leevi – 8 650 leevi pluss 4 % summast, mis ületab 100 000 leevi;
6. kui varaline huvi jääb vahemikku 500 000 kuni 1 000 000 leevi – 24 650 leevi pluss 3 % summast, mis ületab 500 000 leevi;
7. kui varaline huvi jääb vahemikku 1 000 000 kuni 10 000 000 leevi – 39 650 leevi pluss 1,5 % summast, mis ületab 1 000 000 leevi;
8. kui varaline huvi ületab 10 000 000 leevi – 174 650 leevi pluss 0,6 % summast, mis ületab 10 000 000 leevi.

3) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu pankrotimenetluses arvutatakse vastavalt lõikes 2 osutatud meetodikale nende nõuete väärtuse alusel, mille suhtes pankrotimenetlust taotletakse, kuid see ei tohi olla väiksem kui 1 500 leevi. Maksejõuetusmenetluse algatamise avalduse koostamise ja maksejõuetusmenetluses esitatud või aktsepteeritud nõudele vastuväite koostamise tasu, samuti tasu esitatud vastuväidete läbivaatamise menetluses osalemise eest, on pool lõikes 2 nimetatud summast, kuid mitte väiksem kui 1 000 leevi. Pakkumise koostamise ja pankrotivarast vara omandamise menetluses osalemise tasu määratakse kindlaks artikli 6 lõike 1 punktis 8 ettenähtud korras.

4) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu vara jagamise menetluses määratakse vastavalt esindatava poole huvidele, nagu on sätestatud lõikes 2, kuid see ei tohi olla väiksem kui 1 500 leevi igas menetlusetapis. Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu põllumajandusmaa jagamise menetluses määratakse vastavalt esindatava poole huvidele, nagu on sätestatud lõikes 2, kuid see ei tohi olla väiksem kui

750 leevi igas menetlusetapis.

5) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu [omandiseaduse](#) (*Zakona za sobstvenosta*) artiklite 75, 76 ja 108 kohastes hagides määratakse vastavalt esindatava poole huvidele, nagu on sätestatud lõikes 2, kuid see ei ole vähem kui 800 leevi vallasvara puhul ja 1 500 leevi kinnisvara või selle omandiõiguse puhul. Tasu määratakse kindlaks vara turuhinna alusel ja kui turuhind puudub, siis maksuotsuse alusel.

6) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu lepingute olemasolu, tühistamise või lõpetamise ning omandiõigusega seotud lõpliku lepingu sõlmimise korral määratakse tasu vastavalt esindatava poole huvile, nagu on sätestatud lõikes 2, kuid see ei tohi olla väiksem kui 1 500 leevi. Tasu määratakse kindlaks vara turuhinna alusel ja kui turuhinda ei saa kindlaks teha, siis maksuotsuse alusel.

7) Õiguskaitsetasu tulevikus tekkiva nõude tagamise menetluses, [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) artikli 405 lõigete 3 ja 4 kohase täitemääruse tegemise menetluses ja täitemääruse tegemise menetluses määratakse kindlaks kooskõlas lõikega 2, võttes aluseks pool nõude summast.

8) (Tunnistatud kehtetuks Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 2/2009; uus Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014; endine lõige 6 Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 84/2016; tunnistatud kehtetuks 3. oktoobri 2019. aasta otsusega nr 13 062 ja 8. mai 2020. aasta otsusega nr 5 419 kõrgeima halduskohtu registri kohta Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 45/2020, jõustus 15. mail 2020.)

9) Kui rohkem kui kahte kohtuistungit hõlmava kohtuasja puhul on ette nähtud õiguslik esindamine, tuleb iga järgmise kohtuistungist eest maksta 250 leevi suurust lisatasu.

Artikkel 8 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu varalise huviga haldusasjades määratakse kindlaks artikli 7 lõikes 2 osutatud korras.

2) Õiguslikuks esindamiseks, kaitsmiseks ja abistamiseks ilma varalise huvita haldusasjades:

1. [ruumilise arengu seaduse](#) (*Zakona za ustroystvo na teritoriyata*) ning [katastri-ja vararegistriseadusega](#) (*Zakona za kadastara i imotniya registar*) seotud küsimuste korral on tasu 1 250 leevi;
2. [sotsiaalkindlustusseadustikuga](#) (*Kodeksa za sotsialno ociguryavane*) seotud küsimuste korral on tasu 500 leevi;
3. [siseministeeriumi seadusega](#) (*Zakona za ministerstvoto na vatreshnite raboti*) seotud küsimuste korral on tasu 750 leevi;
4. [riikliku standardimiseseadusega](#) (*Zakona na natsionalnata standardizatsiya*) seotud küsimuste korral on tasu 600 leevi;
5. hankemenetluse algatamise otsuse, töövõtja valimise või hankemenetluse lõpetamise otsuse peale apellatsioonkaebuse esitamise korral hankija poolt [riigihangete seaduse](#) alusel määratakse tasu kindlaks artikli 8 lõikes 1 sätestatud korras, lähtudes menetluse algatamise eest tasutud riigilõivu arvutamisel kasutatud intressist; kõigi muude hankija otsuste peale apellatsioonkaebuse esitamise korral on tasu 1 500 leevi;
6. [Bulgaaria isikut tõendavate dokumentide seadusega](#) (*Zakona za balgarskite lichni dokumenti*) seotud küsimuste korral on tasu 600 leevi;
7. [põllumajandustootjate toetamise seadusega](#) (*Zakona za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli*) seotud küsimuste korral on tasu 800 leevi;
8. [konkurentsikaitse seadusega](#) (*Zakona za zashtita na konkurensiyata*) seotud küsimuste korral konkurentsikaitse komisjonis (*Komisiya za zashtita na konkurensiyata*) on tasu 1 500 leevi, varalise huvi (rahatrahv, rahaline karistus või muu karistus) korral määratakse tasu kindlaks artikli 8 lõike 1 kohaselt;
9. [diskrimineerimise eest kaitsmise seaduse](#) (*Zakona za zashtita ot diskriminatsiya*) alusel diskrimineerimise eest kaitsmise komisjoni (*Komisiya za zashtita ot diskriminatsiyata*) või kohtu poole pöördumise korral on tasu 1 500 leevi;
10. [tarbijakaitse seaduse](#) (*Zakonaza zashtita na potrebitelite*) ja [isikuandmete kaitse seadusega](#) (*Zakona za zashtita na lichnite danii*) seotud küsimuste korral on tasu 900 leevi.

3) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu ilma määratletud varalise huvita haldusasjades, välja arvatud lõikes 2 nimetatud juhtudel, on 1 000 leevi.

4) Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu haldusasutuses määratakse kindlaks vastavalt eelmistele

lõigetele.

Artikkel 9 Hagiavalduse koostamise, hagiavaldusele kirjaliku vastuse koostamise, vahekokkuleppe sõlmimise menetluses läbivaatamiseks esitatava hagiavalduse koostamise, vahekokkuleppe sõlmimise menetluses läbivaadatavale hagiavaldusele vastuse koostamise ilma õigusliku esindamiseta, samuti tsiviilasja läbivaatamise ja [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 284 lõike 2 alusel teistmisavalduse allkirjastamise eest, kui teistmisavalduse on koostanud teine advokaat, on tasu 3/4 artiklis 7 või 8 nimetatud tasust, kuid mitte väiksem kui 400 leevi.

2) Teistmisavalduse koostamise tasu, sealhulgas [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 280 lõike 1 kohaste kassatsioonkaebuse aluste olemasolu korral ilma õigusliku esindamiseta, on 3/4 artiklis 7 või 8 nimetatud tasust, kuid mitte väiksem kui 1 200 leevi.

3) Teistmisavaldusele vastuse koostamise tasu, sealhulgas [tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 280 lõike 1 kohaste kassatsioonkaebuse aluste olemasolu korral ilma õigusliku esindamiseta, on 3/4 artiklis 7 või 8 nimetatud tasust, kuid mitte väiksem kui 1 200 leevi.

4) Õigusliku esindamise tasu jõustunud otsuse tühistamise menetluses määratakse kindlaks artiklites 7 või 8 sätestatud korras, kuid see ei tohi olla väiksem kui 1 000 leevi. Tasu jõustunud otsuse tühistamise taotluse või jõustunud otsuse tühistamise taotlusele vastamise eest ilma õigusliku esindamiseta avalikul kohtuistungil on 3/4 vastavalt artiklile 7 või 8 kindlaks määratud tasust, kuid see ei tohi olla väiksem kui 750 leevi.

5) Euroopa Inimõiguste Kohtule Strasbourgis esitatava taotluse koostamise ja Euroopa Liidu Kohtule Luksemburgis eelotsusetaotluse esitamise tasu ilma õigusliku esindamiseta ei tohi olla väiksem kui 2 000 leevi.

6) Tasu [riigihanke seaduse](#) alusel apellatsioonkaebuse, kirjaliku vastuse, sellisele apellatsioonkaebusele vastuväite koostamise eest ilma õigusliku esindamiseta konkurentsikaitse komisjonis või kõrgeimas halduskohtus on 3/4 artikli 8 kohaselt määratud tasust, kuid mitte väiksem kui 600 leevi.

7) Järelevalveasutusele esitatava vastuväite koostamise või ELi abiga või rakenduskavade raames ellu viidud projektide suhtes kohaldatavate finantskorrektsioonidega seotud vaidluse lahendamiseks pädevale kohtule avalduse koostamise tasu ilma õigusliku esindamiseta on 3/4 artikli 8 kohaselt määratud tasust, kuid mitte väiksem kui 600 leevi.

Artikkel 10 Poole õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu täitemenetluses (võla sissenõudmine) on järgmine:

1. täitemenetluse algatamise eest – 200 leevi;
2. poole õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise eest täitemenetluses ja rahalise nõude rahuldamiseks meetmete võtmise eest – pool artikli 7 lõikes 2 nimetatud tasust;
3. poole õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise eest täitemenetluses vara valdusesse võtmise või väljatõstmise eest – pool artikli 7 lõikes 2 osutatud vastavast tasust, mis arvutatakse vara väärtuse alusel;
4. poole õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise eest täitemenetluses, mis nõuab muid kui lõigetes 2 ja 3 nimetatud toiminguid – 350 leevi;
5. kohtutäituri tegevuse peale esitatud apellatsioonkaebuse eest – 400 leevi, ja kui apellatsioonkaebus vaadatakse läbi avalikul kohtuistungil, siis 600 leevi; sama tasu makstakse võlgniku õiguslikule esindajale.

Artikkel 11 Õigusabitaotluse koostamise, eraõigusliku apellatsioonkaebuse koostamise ning kohtutäituri, notari, kohtusekretäri ja registripidaja tegevuse peale esitatud apellatsioonkaebuse koostamise tasu on 400 leevi, ja kui apellatsioonkaebus vaadatakse läbi avalikul kohtuistungil, siis 600 leevi.

IV jagu

Kriminaalkohtumenetluste ja halduslike kriminaalkohtumenetluste tasud ühes kohtuastmes

Artikkel 12 Kohtueelses menetluses õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu on artikli 13 lõikes 1 kindlaks määratud summa. Erinevatel päevadel toimunud menetlustoimingute puhul lisandub 250 leevi iga päeva kohta.

Artikkel 13 1) Süüdistatava, erasüüdistaja või eraõigusliku hageja kaitsmise tasu on järgmine:

1. katseajaga karistuse või rahatrahviga seotud asjades – 600 leevi;
2. kuni viieaastase vangistusega seotud asjades – 1 000 leevi;
3. kuni kümneaastase vangistusega seotud asjades – 1 500 leevi;
4. kuni 15-aastase vangistusega seotud asjades – 2 250 leevi;
5. üle 15-aastase vangistusega seotud asjades – 3 000 leevi;
6. eluaegse vangistusega seotud süütegude puhul – 6 000 leevi;
7. kokkuleppemenetluse saavutamise korral, tingimusel et advokaat ei osalenud kriminaalkohtumenetluses – 750 leevi;
8. (tunnistatud kehtetuks Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 2/2009; endine lõige 9; muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014; muudatus, mis avaldati Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014 ning tunnistati kehtetuks 3. oktoobri 2019. aasta otsusega nr 13 062 ja 8. mai 2020. aasta otsusega nr 5 419 kõrgeima halduskohtu registri kohta – Bulgaaria ametlik väljaanne nr 45/2020, jõustus 15. mail 2020);
9. järelevalvemeetmetega seotud volikirja alusel kohtusse ilmumise eest, tingimusel et advokaat ei osalenud kriminaalkohtumenetluses – 900 leevi;
10. (muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 2/2009; muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014; muudatus, mis avaldati Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014 ning tunnistati kehtetuks 3. oktoobri 2019. aasta otsusega nr 13 062 ja 8. mai 2020. aasta otsusega nr 5 419 kõrgeima halduskohtu registri kohta – Bulgaaria ametlik väljaanne nr 45/2020, jõustus 15. mail 2020; kehtetuks tunnistatud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 68/2020).

2) Hageja või kostja õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise eest tsiviilasjades määratakse tasu kindlaks artikli 7 lõikes 2 osutatud korras.

3) Süüdistatava, erasüüdistaja või eraõigusliku hageja õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise eest mitme süüdistuse korral suurendatakse lõikes 1 kindlaks määratud tasu poole võrra kõige raskema süüdistuse tasust.

4) Rohkem kui ühe isiku kaitsmisel määratakse iga kostja puhul tasu lõikes 1 sätestatud korras.

Artikkel 14 1) Kui kohtuistung kriminaalasjas kestab rohkem kui ühe päeva, on iga järgmise päeva lisatasu 250 leevi.

2) Kui rohkem kui kahte kohtuistungit hõlmava kriminaalasja või kriminaalhaldusasja korral on ette nähtud õiguslik esindamine, tuleb iga järgmise kohtuistungiga eest maksta lisatasu 250 leevi.

Artikkel 15 Apellatsioonkaebuse või teistmisavalduse koostamise tasu ilma õigusliku esindamiseta on 3/4 artiklis 13 nimetatud tasust.

Artikkel 16 Eraõiguslike hagejate poolt kriminaalasjas esitatud hagide tasu on 300 leevi ja avalikul kohtuistungil menetletavate hagide eest 600 leevi.

Artikkel 17 Läbirääkimised kriminaalkohtumenetluse tulemusest sõltuva edukustasu üle, isegi kui kriminaalkohtumenetluse raames on esitatud tsiviilhagi, ei ole lubatud.

Artikkel 18 1) Tasu appellatsioonkaebuse koostamise eest ilma õigusliku esindamiseta otsuse peale, millega määratakse karistus, määratakse kindlaks vastavalt artikli 7 lõikele 2 ja selle suurus on pool karistuse või hüvitise summast, kuid mitte väiksem kui 100 leevi.

2) Kui halduskaristus on rahaline karistus, rahatrahv ja/või rahaline hüvitis, määratakse tasu kindlaks vastavalt artikli 7 lõikele 2 iga määratud/välja mõistetud rahalise karistuse, rahatrahvi ja/või rahalise hüvitise suuruse alusel.

3) (Uus Bulgaaria ametlik väljaandes nr 28/2014; tunnistatud kehtetuks 3. oktoobri 2019. aasta otsusega nr 13 062 ja kõrgeima halduskohtu 5. mai 2020. aasta otsusega nr 5 419 Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 45/2020, jõustus 15. mail 2020.)

4) (Uus Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 68/2020; muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 88/2022.)
Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise tasu muude kui lõikes 2 osutatud haldusrikkumiste korral on 500 leevi.

V jagu

Erimäärusega reguleeritud menetlustes osalemise tasud ühes kohtuastmes

Artikkel 19 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [tervishoiuseaduse](#) (*Zakona za Zdraveto*) kohases menetluses on 500 leevi.

Artikkel 20 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [lastekaitseaduse](#) (*Zakona za zakrila na deteto*) kohases eraldiseisvas kohtumenetluses on 600 leevi.

Artikkel 21 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [perekonnaseadustiku](#) (*Semeyniya kodeks*) IX, X või XI peatüki kohases menetluses on 600 leevi.

Artikkel 22 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [pervägivalla eest kaitsmise seaduse](#) (*Zakona za zashtita domashnoto nasilie*) kohases menetluses on 600 leevi.

Artikkel 23 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [väljaandmise ja Euroopa vahistamismääruse seaduse](#) (*Zakona za ekstraditsiya i evropeyskata zapoved za arest*) kohases menetluses on 800 leevi.

Artikkel 24 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [antisotsiaalse käitumise vastu võitlemise määruse](#) (*Ukaza za borba s drebnoto huliganstvo*) kohases menetluses on 500 leevi.

Artikkel 25 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetluses on 500 leevi.

Artikkel 26 Volituse alusel menetluses esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu, kui advokaat ei ole seotud kogu kohtuasjaga, on 500 leevi.

Artikkel 27 [Kriminaalmenetluse seadustiku](#) (*Nakazatelno-protsesualniya kodeks*) artiklis 122 sätestatud tasuta õigusabi ning tunnistaja õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu, kui advokaat ei ole seotud kogu kohtuasjaga, on 500 leevi.

Artikkel 28 Eelvangistuse menetluses esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu, kui advokaat ei ole seotud kogu kohtuasjaga, on 900 leevi.

Artikkel 29 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu kumulatiivsete karistuste menetlustes on 600 leevi.

Artikkel 30 [Kriminaalmenetluse seadustiku](#) artiklis 368 osutatud taotluse koostamise miinimumtasu on 800 leevi.

Artikkel 31 1) Kohtutasu poole kaitsmise eest asja uues menetluses ei tohi olla väiksem kui minimaalne nõutav tasu kohtumenetluse eest ühes kohtuastmes.

2) Uue, kohtusse ilmumiseta menetluse taotluse koostamise korral on minimaalne tasu 3/4 lõikes 1 osutatud minimaalsest tasust.

Artikkel 32 [Kriminaalmenetluse seadustiku](#) artikli 457 lõike 2 kohaselt on välisriigi kohtu otsuse täitmise menetluses minimaalne kaitsetasu pool ühe kohtuastme minimaalsest tasust, sõltuvalt karistuse liigist ja raskusastmest.

Artikkel 33 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [alaealiste laste ja alaealiste antisotsiaalse käitumise vastase võitluse seaduse](#) (*Zakon za borba s protivooobshtestvenite proyavi na maloletni i nepalnoletni*) alusel toimivas kohtumenetluses on 500 leevi.

Artikkel 34 (Uus Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 28/2014; muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 84/2016; kehtetuks tunnistatud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 88/2022.)

Artikkel 35 Õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [varjupaiga- ja pagulasseaduse](#) (*Zakona za ubezhishteto i bezhantsite*) kohases menetluses on 600 leevi.

Artikkel 35a Kinnipeetava õigusliku esindamise, kaitsmise ja abistamise miinimumtasu [siseministeeriumi seaduse](#) kohaselt on 300 leevi.

Artikkel 36 Tsviil- ja kaubandusasjade vahendusmenetluses esindamise ja abistamise miinimumtasu on 1/3 artiklis 7 sätestatud tasust.

Kohtutäiturid

Alates 2006. aastast on Bulgaaria kohtutäiturid olnud eraõiguslikud täitevametnikud ja riiklikud kohtu täitevametnikud. Kohustuslikke tariife kohaldatakse mõlemale.

1. Alates 2008. aastast on riiklike kohtu täitevametnike tasud reguleeritud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel kohtute kogutavate riigilõivude tariifistiku](#) II jaoga.
2. Eraõiguslike täitevametnike tasud on reguleeritud [eraõiguslike täitevametnike seaduse \(Zakona za chastnite sadebni izpalniteli\)](#) artikliga 78 ning [eraõiguslike täitevametnike seaduses sätestatud tasude ja täitekulude tariifistikuga](#) (vastu võetud ministrite nõukogu 19. aprilli 2006. aasta määrusega nr 92).

Mõlema tariifistikuga kehtestatud tasud on ühesugused.

Eraõiguslik täitevametnik võtab lisatasu 50 % standardtasust dokumentide kättetoimetamise eest puhkepäevadel ja pühadel, kohtukutse posti teel saatmise eest ning kaebusest, teadetest ja dokumentidest koopiade tegemise eest.

Kindlaksmääratud kulud

Tsviilkohtumenetluse kindlaksmääratud kulud

Tsviilkohtumenetluse poolte kindlaksmääratud kulud

Alates 2008. aastast on tsviilkohtumenetluse tasud reguleeritud [tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel kohtute kogutavate riigilõivude tariifistiku](#) I jaoga järgmiselt. Tasu on:

- tsviilhagi korral 4 % nõutavast summast, kuid mitte väiksem kui 25 eurot;
- moraalse kahju hüvitamise nõude korral kuni 40 eurot, kuid mitte väiksem kui 15 eurot;
- abielulahutuse juhtumite korral (sealhulgas need, mis lahendatakse vastastikusel kokkuleppel): 2 % kummagi poole kolmeaastasest koguosast (abieluvara ja ülalpidamise jagamise kokkuleppe kohaselt);
- täitekorralduse korral 2 % varalisest huvist, kuid mitte väiksem kui 12,5 eurot;
- lapsendamisjuhtumi korral 12,5 eurot;
- tulevikus tekkiva nõude tagamise korral 20 eurot;
- tõendite tagamise korral 10 eurot;
- maksejõuetusjuhtumi korral 25 eurot eraettevõtja puhul ja 125 eurot äriühingu puhul.

Tsviilkohtumenetluse etapp, kus tuleb tasuda kindlaksmääratud kulud

Kumbki menetluspool peab taotletud teenuse kulud kohtule ette tasuma. Mõlema poole taotlusel või kohtu algatusel tasuvad kõik kulud sõltuvalt asjaoludest mõlemad pooled või tasub need üks pool. ([Tsviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 76).

Kriminaalkohtumenetluse kindlaksmääratud kulud

Kriminaalkohtumenetluse poolte kindlaksmääratud kulud

Kriminaalkohtumenetluse kulude ja tasude küsimust reguleerib [kriminaalmenetluse seadustik](#).

Artikkel 187. Kulude katmine

1. Kriminaalkohtumenetluse kulud kaetakse asjaomase institutsiooni eelarves ettenähtud summadest, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel.
2. Kuriteoohvri poolt kohtule esitatud kaebuse alusel algatatud kriminaalasjades peab eraõiguslik kaebuse esitaja kulude summa ette hoiule andma. Kui kulude summat ei ole hoiule antud, tuleb eraõiguslikule kaebuse esitajale anda hoiuleandmiseks aega seitse päeva.
3. Kuriteoohvri poolt kohtule esitatud kaebuse alusel algatatud menetlustes tuleb süüdistatava poolt kohtus esitatud tõenduslike väidete seotud kulud katta kohtu eelarvest.

Kriminaalkohtumenetluse kindlaksmääratud kulud (mis on kehtestatud [kohtute, prokuratuuride, uurimisteenistuste ja justiitsministeeriumi kogutavate riigilõivude](#) tariifistikus nr 1, viimati muudetud 2005. aastal) on järgmised:

- eraisikute esitatud kaebused, mis on kriminaalkohtumenetluse aluseks – 6 eurot;
- erasüüdistused kriminaalkohtumenetluses – 2,5 eurot;
- rehabilitatsioonitaotlused, kui juhtum jääb avatuks – 3 eurot.

Kriminaalkohtumenetluse etapp, kus tuleb tasuda kindlaksmääratud kulud

Eespool kirjeldatud kulude summa peab erasüüdistaja varem hoiule andma (vastavalt [kriminaalmenetluse seadustikule](#)). Kui kulude summat ei ole hoiule antud, tuleb poolele anda hoiuleandmiseks aega seitse päeva.

Konstitutsioonikohtu menetluste kindlaksmääratud kulud

Konstitutsioonikohtu menetluse poolte kindlaksmääratud kulud

1. Konstitutsioonikohtu poole võib pöörduda vähemalt viiendik parlamendiliikmetest, president, ministrite nõukogu, kõrgeim kassatsioonikohus, kõrgeim halduskohus ja peaprokurör. Eelmise artikli lõike 1 punktis 3 osutatud kohtualluvusega seotud vaidlusi võib algatada ka kohalik omavalitsus.
2. Kui kõrgeim kassatsioonikohus või kõrgeim halduskohus leiab, et seadus ei ole põhiseadusega kooskõlas, peatab ta menetluse ja suunab asja konstitutsioonikohtusse.
3. Ombudsman võib pöörduda konstitutsioonikohtu poole, et tunnistada kodanike õigusi ja vabadusi rikkuv seadus põhiseadusevastaseks.

Õigusliku esindaja antav eelteave

Poolte õigused ja kohustused

[Advokatuuriseaduse](#) artikli 40 lõikes 3 on sätestatud, et „advokaat või teisest Euroopa Liidu liikmesriigist pärit advokaat teavitab klienti täpselt tema õigustest ja kohustustest“. Advokaadil ei ole sõnaselget kohustust teavitada oma klienti kohtumenetluse võimalikest kuludest. Samas eeldab advokaatide eetikakoodeks sellist kohustust (*Etichniyat kodeks na advokatite*).

Kuluallikad

Kust leida teavet kuluallikate kohta Bulgaarias?

Kohtuasja esitada sooviv füüsiline või juriidiline isik ei saa kindlaks teha, kui suured on tõenäoliselt kohtumenetluse kulud, sest puudub ametlik või mitteametlik veebisait või muu avalik-õiguslik asutus, kes saaks sellist teavet konsolideeritud kujul esitada. Kliendid tuginevad seepärast peamiselt advokaatidele, kes peaksid neile teatama kaasnevatest kuludest.

Kodanikud võivad siiski leida õigusnormid, millega reguleeritakse kohtulõive ja kohtumenetluse kulusid ning teha oma arvutused mitmel avalikul veebisaidil. Need saidid on järgmised: siseriikliku õiguse veebisait, kõrgeima advokatuurinõukogu veebisait, kõrgema justiitsnõukogu veebisait (*Visshiya sadeben savet*) ja riikliku tasuta õigusabi büroo veebisait. Eespool nimetatud veebisaidid on praegu kättesaadavad ainult bulgaaria keeles.

Millistes keeltes on võimalik leida teavet kuluallikate kohta Bulgaarias?

Eespool nimetatud veebisaidid on praegu kättesaadavad ainult bulgaaria keeles.

Kust leida teavet vahendamise kohta?

Teave vahendamise kohta on kättesaadav [justiitsministeeriumi](#) veebisaidil.

Kust leida lisateavet kulude kohta? Kust leida teavet eri menetluste keskmise kestuse kohta?

Igal aastal ja iga kahe aasta tagant esitatavad aruanded õigusemõistmise kohta kõigil tasanditel on kättesaadavad [kõrgema justiitsnõukogu](#) veebisaidil. Need sisaldavad teavet viimase kolme kuu, kuue kuu, aasta, kahe aasta ja pikema aja jooksul lahendatud kohtuasjade arvu kohta. Kõrgema justiitsnõukogu statistikaosakond esitab analüüse ja teavet tsiviil-, kriminaal- ja haldusasjades toimuvate kohtumenetluste keskmise kestuse kohta.

Kust leida teavet konkreetse kohtumenetluse keskmiste kogukulude kohta?

Sellist ametlikku avalikku teavet ei ole.

Käibemaks

Kuidas on see teave esitatud? Millised on kohaldatavad määrad?

Käibemaks (vastavalt eespool nimetatud tariifidele ja eeskirjadele) sisaldub kuludes.

Tasuta õigusabi

Kohaldatav sissetulekukünnis tsiviilõiguse valdkonnas

[Tasuta õigusabi seaduses](#) (*Zakon za pravната pomosht*) ei eristata tsiviil- ja kriminaalasju (vt allpool).

Artikkel 22 Artikli 21 lõigete 1 ja 3 kohast tasuta õigusabi antakse:

1. isikutele ja perekondadele, kes vastavad [sotsiaalabi seaduse rakendamise määruse](#) (*Pravilnika za prilagane na zakona za sotsialno podpomagane*) artiklite 9 ja 10 nõuetele igakuise abi saamiseks;
2. üksikisikutele ja perekondadele, kellel on õigus saada sihtotstarbelist kütteabi eelmisel või praegusel kütteperioodil;
3. hoolekandeesutustes sotsiaal- või integreeritud tervishoiu- ja sotsiaalteenuseid kasutavatele isikutele, rasedatele ja emadele, kellel on oht jätta oma lapsed vanemliku hoolitsuseta ning kes kasutavad sotsiaalteenuseid vanemliku hoolitsuseta jätmise ennetamiseks;
4. [lastekaitseaduse](#) alusel kasuperedes või sugulaste peredes olevatele lastele;
5. ohustatud lapsele [lastekaitseaduse](#) tähenduses;
6. [perekonnaseadustiku](#) artiklites 143 ja 144 osutatud isikutele ja alla 21 aasta vanustele isikutele ning üle 21 aasta vanustele isikutele seoses ülalpidamiskohustustega, mis tekkisid enne 21-aastaseks saamist vastavalt [nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrusele \(EÜ\) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes](#) (ELT L 7/1, 10.1.2009) ning [laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise konventsioonile](#) (ELT L 192, 22.7.2011, lk 51);
7. koduvägivalla või seksuaalse kuritarvituse või inimkaubanduse ohvritele, kellel puuduvad vahendid või kes ei soovi kasutada õiguskaitsset;
8. isikutele, kes on taotlenud või saanud rahvusvahelist kaitset või ajutist kaitset [varjupaiga- ja pagulasseaduse](#) alusel ning kellele tasuta õigusabi andmine ei põhine ühelgi muul õiguslikul alusel;
9. välismaalastele, kelle suhtes on kohaldatud haldussunnimeedet, ja välismaalastele, kes majutatakse välismaalaste ajutise majutamise spetsiaalses rajatises [Bulgaaria Vabariigi välismaalaste seaduse](#) (*Zakona za chuzhdentsite v republika bulgaria*) alusel ning kellel puuduvad vahendid või kes ei soovi, et teda kaitseks advokaat;
10. isikutele, kellel ei ole Bulgaarias kodakondsuseta isiku staatust või kelle suhtes on lõpetatud [Bulgaaria Vabariigi välismaalaste seaduse](#) kohane kodakondsuseta isiku staatuse andmise menetlus, kellel ei ole rahalisi vahendeid advokaadi palkamiseks, kuid kes soovivad seda teha;
11. isikutele, kelle suhtes taotletakse teovõimetuks tunnistamist, ja teovõimetuks tunnistatud isikutele;
12. puudega inimestele, kes saavad igakuist toetust [puudega inimeste seaduse](#) (*Zakona za Horata s*

uvrezhdaniya) alusel, kelle igakuine sissetulek ei ole piisav advokaaditeenuste kasutamiseks.

2) Lõike 1 punktides 7, 9, 10 ja 12 osutatud juhtudel otsustab tasuta õigusabi andmise üle riiklik õigusabibüroo (Natsionalno byuro za pravna pomosht), võttes arvesse artikli 23 lõikes 3 osutatud, asjaomaste pädevate asutuste dokumentidega kindlaks määratud asjaolusid ning Bulgaarias kehtestatud vaesuspiiri.

3) Lõikes 1 osutatud faktid ja asjaolud tehakse kindlaks asjaomaste pädevate asutuste väljastatud dokumentide ning isiku perekonnaseisu ja varalise seisundi näidisdeklaratsiooni, mille on heaks kiitnud riiklik õigusabibüroo, alusel.

4) Kui tasuta õigusabi taotlejad isikud ei põhjenda lõikes 1 osutatud asjaolusid, otsustab tasuta õigusabi andmise üle riiklik õigusabibüroo, võttes arvesse artikli 23 lõikes 3 osutatud asjaolusid, mis on asjaomaste pädevate asutuste dokumentidega kindlaks määratud, ja Bulgaarias kehtestatud vaesuspiiri.

5) Kui tasuta õigusabi annab riiklik õigusabibüroo, kogutakse lõigetes 2 ja 3 osutatud teavet *ex officio* ning büroo hangib vajalikud dokumendid asjaomastelt pädevatelt asutustelt elektroonilisel teel. Tasuta õigusabi taotleja peab tõendama oma sissetulekut dokumendi abil või andma nõusoleku pädevatelt asutustelt oma sissetuleku kohta *ex officio* teabe küsimiseks.

Artikkel 23 1) Artikli 21 lõikes 2 nimetatud tasuta õigusabi süsteem hõlmab juhtumeid, mille puhul kaitsja, valvekaitsja või esindamine on seadusega ette nähtud.

2) Tasuta õigusabi süsteem hõlmab ka juhtumeid, mille puhul süüdistataval, kostjal või kriminaal-, tsiviil- või haldusasja poolel puuduvad vahendid advokaadi eest tasumiseks, ta soovib kaitsjat ja seda nõuavad õigusemõistmise huvid. Sellisel juhul ei vastuta isik tasuta õigusabi kulude hüvitamise eest.

3) Tsiviil- ja haldusasjades antakse tasuta õigusabi siis, kui vastavate pädevate asutuste esitatud tõendite alusel otsustab kohus või riikliku õigusabibüroo juhataja, et poolel puuduvad vahendid advokaaditasu maksmiseks. Kohus või riikliku õigusabibüroo juhataja teeb oma otsuse, võttes arvesse järgmist:

1. poole või tema perekonna sissetulek;
2. poole omand ja vara, mis on deklaratsiooniga kinnitatud;
3. poole perekonnaseis;
4. tervislik seisund;
5. tööalane staatus;
6. vanus;
7. muud asjaolud.

4) Kriminaalasjades otsustab selle, kas süüdistataval või kahtlustataval puuduvad vahendid advokaaditasu maksmiseks, menetlust juhtiv organ, lähtudes igal konkreetsel juhul asjaomase isiku *ex officio* kindlaks määratud majanduslikust seisundist ning lõike 3 punktides 1, 3, 4, 5, 6 ja 7 osutatud asjaoludest. Erasüüdistaja, tsiviilhageja, tsiviilkostja ja kriminaalkohtumenetluses eraõigusliku hageja puhul tehakse otsus lõikes 3 sätestatud menetluse kohaselt.

Kriminaalõiguse valdkonnas kahtlustatava või süüdistatava suhtes kohaldatav sissetulekukünnis

Peale kriminaalasjades kehtestatud kriteeriumide (eespool osutatud [tasuta õigusabi seaduse](#) artikkel 22) kohaldatakse järgmisi kriteeriume.

Artikkel 23

1. Tasuta õigusabi süsteem (osutatud artikli 31 lõikes 3) hõlmab juhtumeid, kus õiguslik esindamine või kaitse on kohustuslik.
2. Tasuta õigusabi süsteem hõlmab ka juhtumeid, kus kahtlustatav, süüdistatav, kostja või kriminaal-, tsiviil- või haldusasja pool ei suuda advokaadi abi eest tasuda, soovib sellist abi ja see on õigusemõistmise huvides.
3. Kriminaalasjades otsustab selle, et süüdistataval või kahtlustataval puuduvad vahendid advokaaditasu maksmiseks, menetlust juhtiv organ, lähtudes igal konkreetsel juhul asjaomase isiku *ex officio* kindlaks määratud majanduslikust seisundist ning lõike 3 punktides 1, 3, 4, 5, 6 ja 7 osutatud asjaoludest. Erasüüdistaja, tsiviilhageja, tsiviilkostja ja kriminaalkohtumenetluses eraõigusliku hageja puhul tehakse

otsus lõikes 3 sätestatud menetluse kohaselt.

Kriminaalõiguse valdkonnas kannatanute suhtes kohaldatav sissetulekukünnis

Kriminaalkohtumenetluses on kohaldatav künnis sama mis teiste poolte puhul (vt eespool).

Kannatanule tasuta õigusabi andmisega seotud muud tingimused

Kuriteoohvrite kohta puuduvad seaduses erisätted. Kohaldatakse kriminaalkohtumenetluses tasuta õigusabi käsitlevaid üldnorme (tasuta õigusabi seaduse artiklid 22 ja 23).

Süüdistatavale tasuta õigusabi andmisega seotud muud tingimused

Kahtlustatavatele või süüdistatavatele tasuta õigusabi andmist käsitlevad erisätted puuduvad. Kohaldatakse kriminaalkohtumenetluses tasuta õigusabi käsitlevaid üldnorme ([tasuta õigusabi seaduse](#) artiklid 22 ja 23).

Kuludeta kohtumenetlused

[Tsiivilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 83. Tasudest ja kuludest loobumine

Artikkel 83 1) Kohtulõive ja -kulud ei pea tasuma:

1. töösuhetest tulenevates vaidlustes hagejad, kes on töölised, töötajad või ühistuliikmed;
2. ülalpidamisnõuete puhul;
3. prokuröri algatatud menetlustes;
4. hagejad süülise käitumisega tekitatud kuriteokahjude asjades jõustunud süüdimõistva kohtuotsusega seoses;
5. kohtu määratud eriesindajad seoses sellise poolega, kelle aadress ei ole teada;
6. (uus Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 102/2022) pool, kellele on menetluses antud tasuta õigusabi tasuta õigusabi seaduse artikli 23 lõikes 2 sätestatud tingimustel.

2) Kohtulõive ja -kulud ei kohaldata nende füüsiliste isikute suhtes, kellel ei ole kohtu hinnangul piisavalt rahalisi vahendeid. Vabastustaotluse korral võtab kohus arvesse järgmist:

1. isiku ja tema perekonna sissetulek;
2. poole omand ja vara, mis on deklaratsiooniga kinnitatud;
3. poole perekonnaseis;
4. tervislik seisund;
5. tööalane staatus;
6. vanus;
7. muud kindlaks tehtud asjaolud.

3) Lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel tasutakse kohtukulud kohtueelarves ettenähtud summadest.

[Tsiivilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 84. Vabastus erijuhtudel

Riigilõivu tasumisest (kuid mitte kulude tasumisest) on vabastatud:

1. riik ja riigi institutsioonid, välja arvatud juhtudel, mis on seotud riigi eraomandiga ning riigi eranõuete ja õigustega;
2. Bulgaaria Punane Rist (Balgarski cherven krast);
3. kohaliku omavalitsuse üksused, välja arvatud eraõiguslikud munitsipaalnõuded ja eraõiguslikud munitsipaalomandis olevad omandiõigused.

Millal peab kaotanud pool tasuma võitnud poole kulud?

Tsiivilasjad

[Tsiivilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 78. Kulude väljamõistmine

Artikkel 78 1) Hageja tasutud kulud (sealhulgas kohtukulud ja advokaaditasu, kui see oli) peab tasuma kostja proportsionaalselt hagi välja mõistetud summaga.

2) Kui kostja käitumine ei ole hagi aluseks ja kostja võtab hagi omaks, kannab kulud hageja.

3) Kostjal on õigus oma kulud sisse nõuda proportsionaalselt hagi selle osaga, mis jäetakse rahuldamata.

4) (Täiendatud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 11/2023, jõustub alates 1. juulist 2024.) Kostjal on õigus kuludele ka menetluse lõpetamise korral, välja arvatud juhul kui lõpetamine on tingitud pooltevahelisest kokkuleppest, millisel juhul kohaldatakse lõiget 9.

5) Kui poole poolt advokaadile makstav tasu on kohtuasja tegeliku õigusliku ja faktilise keerukusega võrreldes liiga suur, võib kohus vastaspoole taotluse korral välja mõista väiksema summa, mis vastab tehtud tööle, kuid ei ole väiksem kui [advokatuuriseaduse](#) artikli 36 kohaselt kindlaks määratud miinimumsumma.

6) Kui kohtuasjas tehakse otsus poole kasuks, kes on vabastatud riigilõivude või menetluskulude tasumisest, tasub süüdimõistetud pool kõik tasumisele kuuluvad tasud ja kulud. Vastavad summad mõistetakse välja kohtu kasuks.

7) Kui asi lahendatakse tasuta õigusabi saanud poole kasuks, mõistetakse riiklikule tasuta õigusabi büroole makstav advokaaditasu välja proportsionaalselt hagi selle osaga, mis rahuldatakse või jäetakse rahuldamata. Kui asi lahendatakse poole kahjuks, kellele on vastavalt [tasuta õigusabi seaduse](#) artikli 23 lõikele 2 antud tasuta õigusabi, vastutab see pool kulude eest proportsionaalselt hagi selle osaga, mis rahuldatakse või jäetakse rahuldamata, välja arvatud antud tasuta õigusabi kulud.

8) (Muudetud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 8/2017.) Juriidiliselt isikult või eraettevõtjalt mõistetakse välja tasu kohtu määratud summas, kui teda on kaitsnud õigusnõustaja. Väljamõistetava tasu suurus ei tohi ületada [tasuta õigusabi seaduse](#) artikli 37 kohaselt kindlaksmääratud juhtumi liigile määratud maksimumsummat.

9) (Täiendatud Bulgaaria ametlikus väljaandes nr 11/2023, jõustub alates 1. juulist 2024.) Kui kohtuasi lõppeb kokkuleppega, tagastatakse hagejale pool tasutud riigilõivudest, ja kui kokkulepe tuleneb artiklite 140a ja 140b kohasest vahendusmenetluses sõlmitud kokkuleppest või kui kohtuasja menetlus lõpetatakse kokkuleppest tulenevalt nõude tagasivõtmise või sellest loobumise tõttu, tagastatakse hagejale 75 % tasutud riigilõivudest. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, katavad pooled kohtukulud ja kokkuleppe kulud vastavalt tekkinud kuludele.

10) Menetluses osalevalt kolmandalt isikult ei mõisteta välja kulusid, vaid ta vastutab menetluses enda tekitatud kulude eest.

11) Kui prokurör on menetlusosaline, mõistetakse tasumisele kuuluvad kulud välja riigilt või need kulud tasub riik.

Kriminaalasjad

[Kriminaalmenetluse seadustik](#) (*Nakazatelno-protsesualen kodeks*) – kulud ja tasud

Artikkel 187. Kulude katmine

Artikkel 187 1) Kriminaalkohtumenetluse kulud kaetakse asjaomase institutsiooni eelarves ettenähtud summadest, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel.

2) Kuriteoohvri poolt kohtule esitatud kaebuse alusel algatatud kriminaalasjades peab kaebuse esitaja kulude summa ette hoiule andma. Kui kulude summat ei ole hoiule antud, tuleb poolele anda hoiuleandmiseks aega seitse päeva.

3) Kuriteoohvri kaebuse alusel algatatud menetlustes tuleb süüdistatava poolt kohtus esitatud tõenduslike väidetega seotud kulud tasuda kohtu eelarvest.

Artikkel 188. Kulude kindlaksmääramine

Artikkel 188 1) Kulud määrab kindlaks kohus või kohtueelse menetluse eest vastutav asutus.

2) Töolistest või töötajatest tunnistajate tasustamise määrab kindlaks kohus või kohtueelse menetluse eest vastutav asutus.

Artikkel 189 Kulude väljamõistmine

Artikkel 189 1) Kohus otsustab kulude küsimuse kohtuotsuse või kohtumäärusega.

2) Tõlgi kulud kohtueelses menetluses kannab asjaomane asutus, samas kui tõlgi kulud kohtumenetluses kannab kohus.

3) Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, mõistab kohus temalt välja kõik kulud, sealhulgas advokaaditasud ja muud *ex officio* kaitsja kulud, samuti erasüüdistaja ja tsiviilhageja kulud, kui selline nõue on esitatud. Kui süüdi mõistetakse mitu süüdistatavat, määrab kohus kindlaks, millise osa iga isik peab maksma.

4) Kui süüdistatav mõistetakse mõnes süüdistuses õigeks, mõistab kohus temalt välja ainult selle süüdistusega seotud kulud, milles ta süüdi mõisteti.

Artikkel 190. Kulude väljamõistmise otsus

Artikkel 190 1) Kui süüdistatavat süüdi ei mõisteta või kriminaalkohtumenetlus lõpetatakse, kannab üldist laadi kohtuasjade kulud riik ja kuriteoohvri poolt kohtusse esitatud kohtuasjade kulud kannab eraõiguslik hageja.

2) Väljamõistetud kulude kohta teeb esimese astme kohus täitemääruse.

Eksperttunnistaja tasud

[Tsiiviilkohtumenetluse seadustikus](#) on kehtestatud üldreegel eksperttunnistajate tasu kohta.

Kulude kindlaksmääramine

Artikkel 75 Tunnistajate tasustamise määrab kindlaks kohus, võttes arvesse kulutatud aega ja kantud kulusid, ning eksperttunnistajate tasud määrab kohus tehtud töö ja kantud kulude alusel.

[14. veebruari 2023. aasta määrus nr N-1 eksperttunnistajate registreerimise, kvalifikatsiooni ja tasu kohta](#)

Artikkel 1 1) Käesolevas määruses sätestatakse:

1. eksperttunnistajatena tunnustatud spetsialistide nimekirja kandmise ettepanekute ja muudatuste tegemise kord ja tähtajad;
2. tingimused, mida peavad täitma eksperttunnistajatena tunnustatud spetsialistid;
3. eksperttunnistaja tasu määramise tingimused ja kord;
4. eeskirjad, mis käsitlevad õigust pääseda ligi eksperttunnistajate ühtsele registrile ja sellesse sisestatud andmetele.

2) Käesolevat määrust kohaldatakse õigusasutuste, kohtueelse menetluse eest vastutavate asutuste ja täitemenetluse eest vastutavate asutuste määratud eksperttunnistajate suhtes.

Artikkel 23 1) Tasu kehtestamisel võtab eksperdiarvamuse tellinud asutus arvesse ja hindab järgmist:

1. täidetavate ülesannete keerukus ja spetsiifilisus;
2. eksperdi pädevus ja kvalifikatsioonitase;
3. eksperdiarvamuse koostamiseks kuluv aeg;
4. tehtud töö maht;
5. eksperdiarvamuse koostamiseks vajalikud kulud (näiteks materjalide, kulutarvikute, tööriistade, seadmete jms kasutamine);
6. muud tehtud töö eest tasumisega seotud tingimused, sealhulgas tähtaegade järgimine, töötamine nädalavahetustel ja riigipühadel.

2) Lõikes 1 osutatud asjaolud määrab eksperttunnistaja määranud organ kindlaks eksperttunnistaja poolt lisa nr 2 kohaselt esitatud ajakava alusel. Lõikes 1 osutatud asjaolude kaalumisel ja hindamisel ei ole ajakava siduv

eksperttunnistaja määranud asutusele.

3) Kui eksperdiarvamuse koostab ekspert, kes on siseministeeriumi töötaja, määratakse tööjõu-, kulutarvikute ja üldkulud kindlaks siseministri määrusega kinnitatud näidisajakavaga.

4) Kui eksperdiarvamuse koostab rohkem kui üks eksperttunnistaja, makstakse lõikes 1 nimetatud tasu igale eksperttunnistajale.

5) Kui eksperttunnistaja ei esita tõendavaid dokumente, tasutakse kulud eksperttunnistaja määranud asutuse äranägemisel.

Artikkel 24 1) Iga tegelikult töötatud tunni eest makstakse tasu 3 % eksperdiarvamuse taotlemise ajal kehtinud Bulgaaria miinimumpalgast.

2) Tegelikult töötatud tundide arv määratakse kindlaks lisas 2 osutatud ajakava või artikli 23 lõikes 3 osutatud konto alusel.

Artikkel 25 1) Kõrgelt kvalifitseeritud ekspertide esitatud eriti keerukate ja valdkonnapõhiste eksperdiarvamuste puhul võib tasu suurendada kuni 100 %.

2) Kui eksperdiarvamus on vaja anda nädalavahetustel või riigipühadel, märgitakse see eksperdiarvamuse tellimise aktis.

3) Tasu võib suurendada 75 %-lt 150 %-le nädalavahetustel antud eksperdiarvamuse eest ja 100 %-lt 200 %-le riigipühadel antud eksperdiarvamuse eest.

Artikkel 26 1) Eksperdiarvamus esitatakse koos ajakavaga, millele on lisatud kantud kuludega seotud tõendavad dokumendid, või koos artikli 23 lõikes 3 osutatud näidisajakavaga.

2) Kuludena ei kajastata (välja arvatud artikli 23 lõike 1 punktis 6 osutatud juhtudel) ametisse nimetava asutuse või ametiisiku äranägemisel järgmist:

1. lennukulud, välja arvatud juhul, kui lähetus toimub välismaal;
2. reisikulud ilma piletit või muud kulusid tõendavat dokumenti esitamata;
3. majutuskulud, mis ületavad 50 leevi.

3) Kui eksperdiarvamuse tellinud asutus leiab, et on alust algselt kindlaksmääratud tasu suurendamiseks, määrab ta kindlaks lõpliku tasu.

4) Kui ekspert ei esita ajakava või kui eksperdiarvamuse tellinud asutus ei leia, et on alust tasu suurendamiseks, jääb tasu algselt kindlaksmääratud suurusesse.

Artikkel 27 1) Artiklis 18 osutatud eksperdi tasud makstakse ja kulud kaetakse eksperdi määranud asutuse kirjaliku korralduse alusel. Summad tasutakse pangaülekandega 60 päeva jooksul alates eksperttunnistaja arvamuse vastuvõtmisest.

2) Summad tasutakse hoiuleantud summast või eksperttunnistaja määranud asutuse eelarvest. Summad makstakse välja, kui eksperttunnistaja esitab raamatupidamiseseaduse artiklis 7 loetletud rekvisiite sisaldava dokumendi.

3) Kui eksperdiarvamuse tellinud asutus keeldub eksperdi järelduse vastuvõtmisest põhjusel, mille eest vastutab ekspert, siis kindlaksmääratud tasu ei maksta. Keeldumine peab olema põhjendatud.

4) Kui kohaldatakse ühte artikli 23 lõikes 1 osutatud alust, võib eksperdi määranud asutus muuta eksperdile makstava tasu suurust. Tehtud muudatusi tuleb põhjendada.

Artikkel 28 1) Kui eksperttunnistaja määratakse nende poolte taotlusel, kes ei ole kulude tasumisest vabastatud, määratakse tasu varem kindlaks ja esialgne hoiuleantud summa kantakse üle eksperttunnistaja määranud asutuse kontole.

2) Kui pooled on kulude tasumisest vabastatud, määratakse esialgne tasu kindlaks vastavalt artikli 24 lõikele 1.

3) Lõikes 1 osutatud juhtudel võib eksperdiarvamuse tellinud asutuse äranägemisel määrata esialgse tasu kindlaks ka miinimumtasemel.

4) Tasu määratakse kindlaks ka juhul, kui eksperttunnistaja arvamust täiendatakse suuliselt.

5) Kui pärast eksperttunnistaja määramist usaldatakse kohtueelne menetlus teisele uurimisasutusele, määrab eksperdi tasu ja kulud kindlaks eksperttunnistaja aruande vastu võtnud asutus.

Artikkel 29 Kui on alust algsest kindlaksmääratud tasu suurus vähendada, määrab eksperttunnistaja arvamuse tellinud asutus kindlaks lõpliku tasu. Tasu mis tahes vähendamist tuleb põhjendada.

Artikkel 30 Aruande koostamisel tekkinud reisi-, elamis- ja majutuskulud kaetakse vastavalt makstud hoiuleantud summast või eelarvest.

Artikkel 31 1) Eksperttunnistaja alustab tööd pärast tema teenuste osutamise kulusid katva summa hoiule andmist.

2) Eksperttunnistaja tasustamine ei tohi olla tingimuslik või seotud kohtuasja tulemusega.

Artikkel 32 Õigusasutuste poolt eksperttunnistajate tasustamiseks ja vajalike kulude katmiseks kasutatavaid rahalisi vahendeid kontrollib kõrgem justiitsnõukogu.

Tõlkijate ja tõlkide tasud

Tsiviilasjad

Eksperttunnistajatele kohaldatavaid eeskirju kohaldatakse ka tõlkide suhtes - vt eespool.

Kriminaalasjad

[Kriminaalmenetluse seadustiku](#) artikli 189 lõige 2

Tõlgi kulud kohtueelses menetluses kannab asjaomane asutus, tõlgi kulud kohtumenetluses kannab kohus.

■ Viimati uuendatud: 31/07/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.